

УДК 347.73:336.7

DOI 10.37772/2518-1718-2022-4(40)-10

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ

У статті досліджено правові норми для визначення заходів державного регулювання діяльності учасників ринку віртуальних активів в Україні. Проаналізовано норми Закону України від 17 лютого 2022 року № 2074-IX «Про віртуальні активи». Зазначається, що до учасників ринку віртуальних активів законодавець відніс надавачів послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, і користувачів таких послуг. Послуги, пов'язані з обігом віртуальних активів, включають послуги зі зберігання або адміністрування віртуальних активів або ключів віртуальних активів, послуги з обміну віртуальними активами, послуги з передачі віртуальних активів, посередницькі послуги, пов'язані з віртуальними активами.

Автор наголошує, що діяльність постачальників послуг, пов'язана з обігом віртуальних активів, дозволяється лише за умови отримання дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів відповідного виду. Крім того, встановлено розмір плати за видачу дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, для резидентів і нерезидентів України та зазначено, що видача такого дозволу здійснюється відповідно до у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. При цьому незрозуміло, що саме мав на увазі законодавець під «дозволом».

Враховуючи, що за такий дозвіл надавачі послуг, пов'язані з обігом віртуальних активів, повинні будуть заплатити певну суму, автор припускає, що це буде «державний дозвіл на право надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів» і для його отримання надавачі послуг повинні будуть відповідати певним умовам, встановленим відповідним державним органом. Це свідчить про те, що український законодавець запроваджує ліцензування надавачів послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, хоча чомусь не вживає термін «ліцензування». Цей факт також підтверджується встановленими цим Законом вимогами до осіб, які планують провадити діяльність з надання таких послуг, які за своєю суттю є «ліцензійними умовами». Вимоги до порядку отримання «дозволу» аналогічні вимогам до порядку отримання ліцензій, закріплених у Законі України від 02.03.2015 № 222-III «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Підкреслено, що діяльність постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, допускається виключно за умови отримання дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів відповідного виду. Підсумовано, що український законодавець при формуванні заходів державного регулювання діяльності учасників ринку віртуальних активів застосував ліцензування, скориставшись позитивним зарубіжним досвідом.

Ключові слова: блокчейн, віртуальні активи, правове регулювання, заборона обігу віртуальних активів, біт-койн.

Постановка проблеми. Виклики, перед якими опинився світ з появою в 2009 році технології блокчейн і віртуальних активів, які виникли на підставі цієї технології, на сучасному етапі певним чином взяті під контроль окремими країнами, що дозволили їх обіг на власній території і розробляли «правила гри» з їх обігу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем правового регулювання у сфері віртуальних активів присвячували свої дослідження С. Гончаренко [1, с. 152-157], А. Овчаренко [2, с. 200-202], Н. Архирейська, О. Кучкова [3], В. Корнєєв [4, с. 40-46], О. Лизунова [5, с. 196-199], О. Кудь, М. Кучерявенко, Є. Смичок [6, с. 33], В. Рядінська [7,

с. 152-157], А. Проценко [8, с. 130-134], В. Полатай [9, с. 155- 162] тощо.

Розроблення у 2015 році Групою розробки фінансових заходів по боротьбі з відмиванням грошей – ФАТФ (англ. Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF)) Керівництва по ризик-орієнтованому підходу до віртуальних валют [10] та Методології оцінки дотримання рекомендацій ФАТФ і ефективності протидії відмивання грошей, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення від 22 лютого 2013 року [11] обумовили напрями розвитку нормативно-правового врегулювання обігу віртуальних активів у різних країнах. У Японії в 2017 році було внесено зміни до Закону про

валютне регулювання [12]; в Швейцарії – до Законів про фінансові послуги (FinSA), Про колективні інвестиції (CISA), Про фондові біржі (SESTA), Про інфраструктуру фінансового ринку (FMIA) [13]; у Республіці Мальта в 2017 році – до Законів Про інноваційні технології та послуги, Про віртуальні фінансові активи, Про Мальтійське управління цифрових технологій [14]; в Канаді – до Закону про доходи від злочинної діяльності (відмивання грошей) (PCMLTFA) та фінансування тероризму, Правил про доходи від злочинної діяльності (відмивання грошей) та Положення про фінансування тероризму (PCMLTFR) [15] тощо.

Аналіз правових норм нормативних актів різних країн, якими врегульовуються відносини у сфері обігу віртуальних активів переконує, що на сучасному етапі вже розроблений підхід до державного регулювання в зазначеній сфері, а саме урядом встановлюються вимоги щодо реєстрації учасників ринку у сфері віртуальних активів (при цьому, серед умов реєстрації повинна бути вимога щодо розміру статутного капіталу) та отримання ліцензії, щодо ідентифікації клієнтів та надання інформації про послуги та ризики, пов'язані з операціями з такими активами, щодо подання постачальниками послуг у сфері віртуальних активів фінансової звітності та інформації про підозрілі транзакції тощо.

В Україні спроби розробити нормативно-правовий акт, яким би врегульовувалися відносини у сфері обігу віртуальних активів, зазнавши низки невдач (законопроекти: від 6 жовтня 2017 року № 7183 «Про обіг криптовалюти в Україні» [16], від 10 жовтня 2017 року № 7183-1 «Про стимулювання ринку криптовалют і їх похідних в Україні» [17], від 30 жовтня 2017 року № 7246 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні)» [18], від 14 вересня 2018 року № 9083 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» [19]), завершилися прийняттям 17 лютого 2022 року Закону України № 2074-IX «Про віртуальні активи» (надалі – Закон № 2074-IX) [20], яким легалізується обіг на території України таких активів (хоча поки що він не набув чинності). При цьому, законодавець передбачив низку заходів державного регулювання у зазначеній сфері.

Метою статті є аналіз норм Закону № 2074-IX для визначення заходів державного регулювання діяльності учасників ринку віртуальних активів, які вирішив застосувати український законодавець у сфері обігу таких активів.

Виклад основного матеріалу. До учасників ринку віртуальних активів відповідно до Закону № 2074-IX відносяться постачальники послуг, пов'язаних з

обігом віртуальних активів, та користувачі такими послугами. До послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів відносяться послуги зі зберігання або адміністрування віртуальних активів чи ключів віртуальних активів, послуги з обміну віртуальних активів, послуги з переказу віртуальних активів, посередницькі послуги, пов'язані з віртуальними активами.

Засоби державного регулювання застосовуються до постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів з метою захисту прав та інтересів користувачів такими послугами. В частині 1 статті 16 Закону № 2074-IX державне регулювання ринку віртуальних активів визначається як здійснення державою в особі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національного банку України комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком віртуальних активів, регулювання правил функціонування постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, а також заходів щодо запобігання і протидії зловживанням і порушенням на ринку віртуальних активів [20].

Відповідно до ч. 2 ст. 18 Закону № 2074-IX, діяльність постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, допускається виключно за умови отримання дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів відповідного виду [20]. У ст. 19 цього нормативного акту закріплюється розмір плати за видачу дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, для резидентів та нерезидентів України і зазначається, що видача такого дозволу здійснюється у встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку порядку [20]. Натепер такий порядок ще не розроблений.

Не зовсім зрозуміло, що саме мав на увазі законодавець під «дозволом». Враховуючи, що за такої дозволу постачальники послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, повинні будуть сплатити певну грошову суму, можна припустити, що він буде являти собою документ, що засвідчуватиме дозвіл держави на право надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, постачальником. При цьому, для того, щоб отримати такий дозвіл, постачальники послуг повинні будуть відповідати певним, встановленим відповідним державним органом, умовам. Фактично, можна говорити, що український законодавець запроваджує ліцензування постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, хоча чомусь не використовує термін «ліцензування». Так, в Законі України від 2 березня 2015 року № 222-III «Про ліцензування видів господарської діяльності», ліцензування визначається як засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, спрямований на забезпечення безпеки та захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспіль-

ства, прав та законних інтересів, життя і здоров'я людини, екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища (пункт 6 статті 1), а ліцензія – як дозвіл суб'єкту господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню (пункт 5 статті 1) [21]. Вимога щодо отримання дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів встановлюється законодавцем з метою упорядкування, контролю, нагляду за ринком віртуальних активів, що запроваджується для забезпечення безпеки та захисту прав та законних інтересів користувачів послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, отже відноситься до заходів державного регулювання у сфері віртуальних активів, і за своєю сутністю фактично є ліцензуванням, хоч і формально не має такої назви.

У п. 4 ст. 19 Закону № 2074-IX встановлюються вимоги до особи, яка планує проводити діяльність з постачання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів (фактично – ліцензійні умови):

засновники, власники істотної часті, кінцеві бенефіціарні власники та керівники постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, повинні мати бездоганну ділову репутацію відповідно до законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

заявник зобов'язаний розкрити інформацію про структуру власності, кінцевих бенефіціарів власника заявника або їх відсутність у порядку та за формою, встановленими Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (форма натепер ще не розроблена);

статутний капітал заявника не може бути сформований за рахунок коштів, джерело яких неможливо підтвердити на підставі офіційних документів або їх копій, засвідчених у встановленому порядку [20]. При цьому, сформовані й вимоги щодо розміру статутного капіталу: для резидентів України – постачальників послуг із зберігання або адміністрування віртуальних активів чи ключів віртуальних активів він має становити не менше 70 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; для нерезидентів України – постачальників послуг із зберігання або адміністрування віртуальних активів чи ключів віртуальних активів – не менше 350 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; для резидентів України – постачальників послуг з обміну/переказу/

постачальників посередницьких послуг віртуальних активів – не менше 35 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; для нерезидентів України – постачальників послуг з обміну/переказу/постачальників посередницьких послуг віртуальних активів – не менше 175 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) [20].

Цією ж нормою закріплюються процедура отримання дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, порядок подання заяви про одержання (переоформлення, анулювання) дозволу, вимоги до цієї заяви, документів, що подаються до такої заяви, строк дії дозволу, підстави для його переоформлення, анулювання тощо. Такі ж вимоги до процедури отримання ліцензії закріплено в Законі України від 2 березня 2015 року № 222-III «Про ліцензування видів господарської діяльності» [21].

Ще одним аргументом на користь того, що дозвіл на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, фактично являє собою ліцензію, є п. 16 ст. 19 Закону № 2074-IX, де зазначається, що постачальник послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, який є банком, має право надавати послуги, пов'язані з обігом забезпечених віртуальних активів, що забезпечений валютними цінностями, на підставі банківської ліцензії та дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів. Постачальник послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, який є небанківською установою, має право надавати послуги, пов'язані з обігом забезпечених віртуальних активів, що забезпечений валютними цінностями, на підставі ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій та дозволу на надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів [20]. Отже, щодо одних постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, які не є банком чи небанківською установою, законодавець встановлює вимогу щодо отримання дозволу, а щодо постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, які є банком чи небанківською установою, передбачає отримання ліцензії.

Висновки. Підсумовуючи зазначене, констатуємо, що український законодавець при формуванні заходів державного регулювання діяльності учасників ринку віртуальних активів застосував ліцензування, скориставшись позитивним зарубіжним досвідом. У наступних публікаціях нами буде приділена увага дослідженню ліцензійних вимог до отримання ліцензії як засобу державного регулювання діяльності учасників ринку віртуальних активів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. Ю. Інновації в фінансовій сфері: віртуальні активи – поява, розвиток і тенденції правового регулювання. *Держава та регіони. Серія Право*. 2021. № 2. С. 152–157.

2. Овчаренко А. С. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 200–202.
3. Архирейська Н. В., Кучкова О. В. Механізм функціонування криптовалют. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-2_0-pages-407_413.pdf.
4. Корнєєв В. Криптовалюти: ера і сфера фінансових інновацій. *Вісник КНУ імені Тараса Шевченка*. 2018. № 1. С. 40–46.
5. Лизунова О. М. Сутність криптовалют та її прорив в економіці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 8. С. 196–199.
6. Кудь О. О., Кучерявенко М. П., Смичок Є. М. Цифрові активи та їх правове регулювання у світі розвитку технології блокчейн : монографія. Харків. Право. 2019. 216 с.
7. Рядінська В. О. Криптовалюта: сучасні підходи до визначення фінансово-правової природи. *Цифрові трансформації України 2020: виклики та реалії*: зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 1 за матеріалами круглого столу (м. Харків, 18 верес. 2020 року) / за ред. А. В. Стріжкової. Харків. НДІ ПЗІР НАПрН України. 2020. С. 152–157.
8. Проценко А. Т. Правовий статус віртуальних валют: світовий досвід та українські реалії. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 130–134.
9. Овчаренко А. С., Полатай В. Ю. Криптовалюта в системі міжнародного приватного валютного права. Щодо окремих питань оподаткування віртуальних активів в Україні. *Recht der Osteuropäischen Staaten (ReOS) (Pravo vo krajin S'khidnoi Evropy)*. 2018. № 4. С. 155–162.
10. Документи ФАТФ. URL: <http://fedsfm.ru/documents/international-fatf>. Дата звернення: 11.01.2020.
11. Information on updates made to the FATF Methodology. Financial Action Task Force. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/fatfmethodology.html>.
12. Власти Японії готові обложити операції с биткойном налогом. URL: <http://www.interfax.ru/world/362999>.
13. Loi fédérale de la Confédération suisse sur les services financiers (LSFin) du 15 juin 2018 (Etat le 1er janvier 2020). URL: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/20152661/index.html>.
14. Malta Digital Innovation Authority Act. URL : <https://legislation.mt/eli/cap/592/eng/pdf>.
15. Правовое регулирование криптовалюты в Канаде. URL: https://sb-sb.com/publications/article/pravovoe_regulirovanie_kriptovaljuty_v_kanade/.
16. Про обіг криптовалют в Україні: проєкт Закону України від 06.10.2017 № 7183. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684.
17. Про стимулювання ринку криптовалют і їх похідних в Україні: проєкт Закону України від 10.10.2017 № 7183-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710.
18. Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні: проєкт Закону України від 30.10.2017 № 7246. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62816.
19. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні: проєкт Закону України від 14.09.2018 № 9083. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597.
20. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>.
21. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.

REFERENCES

1. Honcharenko, S.Yu. (2021). Innovations in the financial sector: virtual assets – emergence, development and trends in legal regulation. *Derzhava ta rehiony. Seriya Pravo*, 2, 152–157 [in Ukrainian].
2. Ovcharenko, A.S. (2020). Legal regulation of virtual assets and cryptocurrencies in Ukraine: current state and prospects. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 4, 200–202 [in Ukrainian].
3. Arkhireyska, N.V. & Kuchkova, O.V. (2019). The mechanism of functioning of cryptocurrencies. Retrieved from: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-2_0-pages-407_413.pdf [in Ukrainian].
4. Kornieiev, V. (2018). Cryptocurrencies: the era and scope of financial innovation. *Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka*, 1, 40–46 [in Ukrainian].

5. Lyzunova, O.M. (2017). The essence of cryptocurrency and its breakthrough in the economy. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, 8, 196–199 [in Ukrainian].
6. Kud, O.O., Kucheriavenko, M.P. & Smychok, Ye.M. (2019). *Digital assets and their legal regulation in the world of blockchain technology development*. Kharkiv. Pravo [in Ukrainian].
7. Riadinska, V.O. (2020). Cryptocurrency: modern approaches to the definition of financial and legal nature. *Tsyfrovii transformatsii Ukrainy 2020: vyklyky ta realii: zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPrN Ukrainy № 1 za materialamy kruhloho stolu (m. Kharkiv, 18 veresnia 2020 roku)*, pp. 152–157. A. V. Strizhkovoi (Ed.). Kharkiv. NDI PZIR NAPrN Ukrainy [in Ukrainian].
8. Protsenko, A.T. (2016). Legal status of virtual currencies: world experience and Ukrainian realities. *Pravo i suspiilstvo*, 2, 130–134 [in Ukrainian].
9. Cryptocurrency in the system of international private currency law. On certain issues of taxation of virtual assets in Ukraine. *Recht der Osteuropäischen Staaten (ReOS)*, 4, 155–162 [in Ukrainian].
10. FATF documents. Retrieved from: <http://fedsfm.ru/documents/international-fatf> [in Russian].
11. Information on updates made to the FATF Methodology. Financial Action Task Force. Retrieved from: <https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/fatfmethodology.html>. [in English].
12. Japanese authorities are ready to tax bitcoin transactions. Retrieved from: <http://www.interfax.ru/world/362999> [in Russian].
13. Loi fédérale de la Confédération suisse sur les services financiers (LSFin) du 15 juin 2018 (Etat le 1er janvier 2020). Retrieved from: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/20152661/index.html> [in French].
14. Malta Digital Innovation Authority Act. Retrieved from: <https://legislation.mt/eli/cap/592/eng/pdf> [in English].
15. Legal regulation of cryptocurrency in Canada. Retrieved from: https://sb-sb.com/publications/article/pravovoe_regulirovanie_kriptoaljuty_v_kanade/ [in Russian].
16. Draft Law of Ukraine on the Circulation of Cryptocurrency in Ukraine, № 7183 (2017, October 6). Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684 [in Ukrainian].
17. Draft Law of Ukraine on Stimulating the Market of Cryptocurrencies and Their Derivatives in Ukraine, № 7183-1 (2017, October 10). Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710 [in Ukrainian].
18. Draft Law of Ukraine on Amendments to the Tax Code of Ukraine (regarding stimulation of the market of cryptocurrencies and their derivatives in Ukraine, № 7246 (2017, October 30). Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62816 [in Ukrainian].
19. Draft Law of Ukraine on Amendments to the Tax Code of Ukraine Regarding Taxation of Transactions with Virtual Assets in Ukraine, № 9083 (2018, September 14). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597 [in Ukrainian].
20. Law of Ukraine on Virtual Assets, № 2074-IX (2022, February 17). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>. [in Ukrainian].
21. Law of Ukraine on Licensing of Economic Activities, № 222-III (2015, March 2). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>. [in Ukrainian].

SAMSIN ROMAN

PhD in Law, advocate

STATE REGULATION IN THE SPHERE OF VIRTUAL ASSETS TURNOVER IN UKRAINE

Problem settings. The article examines the legal provisions for determining the measures of state regulation of the activities of virtual assets market participants which the Ukrainian legislator decided to apply in the sphere of circulation of such assets in Ukraine. The article analyzes the provisions of the Law of Ukraine No. 2074-IX “On Virtual Assets” dated February 17, 2022, which defines the State regulation of the virtual assets market as the implementation by the State, represented by the National Securities and Stock Market Commission and the National Bank of Ukraine, of comprehensive measures to streamline, control and supervise the virtual assets market, regulate the rules of operation of service providers related to the circulation of virtual assets, as well as measures to prevent and counteract abuses and violations in the virtual assets market.

The study of legal regulation problems in the field of virtual assets was carried out such scientists as: S. Honcharenko [1, p. 152-157], A. Ovcharenko [2, p. 200-202], N. Arkhireyska, O. Kuchkova [3], V. Korneev [4, p. 40-46],

O. Lyzunova [5, p. 196-199], O. Kud, M. Kucheryavenko, E. Smychok [6, p. 33], V. Ryadinska [7, p. 152-157], A. Protsenko [8, p. 130-134], V. Polatai [9, p. 155-162] and others.

The target of the research is to analyze the norms of Law No. 2074-IX to determine measures of state regulation of the activities of participants in the virtual assets market, which the Ukrainian legislator decided to apply in the sphere of circulation of such assets.

Article's main body. It is stated that the legislator has classified service providers related to the circulation of virtual assets and users of such services as participants of the virtual assets market. Services related to the circulation of virtual assets include services for the storage or administration of virtual assets or virtual asset keys, services for the exchange of virtual assets, services for the transfer of virtual assets, intermediary services related to virtual assets. The author emphasizes that the activities of service providers related to the circulation of virtual assets are allowed only subject to obtaining a permit for the provision of services related to the circulation of virtual assets of the relevant type. In addition, the amount of the fee for issuing a permit for the provision of services related to the circulation of virtual assets for residents and non-residents of Ukraine is fixed and it is noted that the issuance of such a permit is carried out in accordance with the procedure established by the National Securities and Stock Market Commission. At the same time, it is not clear what exactly the legislator meant by "permission".

Conclusions and prospects for the development. Taking into account that for such a permit providers of services related to the circulation of virtual assets will have to pay a certain amount of money, the author assumes that it will be a "state permit for the right to provide services related to the circulation of virtual assets" and in order to obtain it, service providers will have to meet certain conditions established by the relevant state body. This shows that the Ukrainian legislator introduces licensing of service providers related to the circulation of virtual assets, although for some reason does not use the term "licensing". This fact is also confirmed by the requirements established by this Law for persons who plan to carry out activities for the supply of such services, which are essentially "licensing conditions". The requirements for the procedure of obtaining a "permit" are similar to the requirements for the procedure of obtaining licenses enshrined in the Law of Ukraine No. 222-III "On Licensing of Economic Activities" dated March 2, 2015. It is summarized that the Ukrainian legislator in the formation of measures of state regulation of the activities of virtual assets market participants applied licensing, taking advantage of positive foreign experience.

Key words: blockchain, virtual assets, legal regulation, prohibition of circulation of virtual assets, bitcoin.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Самсін Р. І. Державне регулювання у сфері обігу віртуальних активів в Україні. *Право та інновації*. 2022. № 4 (40). С. 69–74.